

ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ ЗМАГАНЬ У ПРОФЕСІЙНОМУ ГОЛЬФІ

Христина ХІМЕНЕС

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів, Україна*

Вступ. Гольф з погляду історії – один із перших професійних видів спорту, який первинно отримав свій розвиток на території Великої Британії ще в другій половині XIX ст., а далі швидкими темпами розвивався і у США, країнах Європи та Азії [1, 3].

Основним продуктом організацій професійного спорту сьогодні виступають змагання, отже, цікавим постає завдання щодо встановлення та обґрунтування унікальних моделей змагань у професійному гольфі для різних етапів розвитку як виду спорту, так і суспільства загалом.

Мета – визначити історичні етапи становлення змагань із професійного гольфу.

Методи дослідження: аналіз і синтез, історичний метод, порівняння, моделювання.

Результати. Обговорення. У дослідженні виявлено та систематизовано моделі змагань за критерієм наявності / відсутності системи змагань на різних етапах розвитку професійного гольфу.

У межах групи несистемних моделей змагань у професійному гольфі виокремлено такі:

1. *Однотурнірна (1860–1894 рр.).* У цей час існував лише один турнір, який був ключовим для гольфістів-професіоналів – British Open (1860) [2]. Інші змагання були несистемними, зазвичай спонтанними.

2. *Двотурнірна (1895–1920 рр.).* Поява ще одного великого турніру характеризує початок для розвитку такої моделі змагань у гольфі. У 1895 році у США був організований відкритий турнір з гольфу – US Open, який фактично одразу став достатньо популярний серед професійних гольфістів і не лише з США, а й з Великої Британії [1].

Уже 1916 року на гольф-арені з'являється третій великий турнір – PGA Championship [1]. Водночас упродовж 1916–1920 рр. British Open не проводили через події Першої світової війни, тому двотурнірна модель зберігається.

3. *Тритурнірна (1921–1933 рр.).* У цей час на гольф-арену повертається турнір British Open, інші два ключові турніри – US Open та PGA Championship – також активно розвиваються. У сумі ці три турніри утворювали цю модель, оскільки були найпрестижнішими й найбільш прибутковими для гольфістів-професіоналів [2].

4. *Чотиритурнірна (1934–1941 рр.).* У 1934 році до трьох визначних великих турнірів з гольфу додається ще один – Masters Tournament [1].

Уже після Другої світової війни у середовищі професійного гольфу (серед організацій, які курують його розвиток) формується розуміння необхідності уніфікації процесів розвитку виду спорту та формування унікальної системи змагань.

Отже, етап 1946–1967 рр. характеризується наявністю тієї самої чотиритурнірної (чотири основні турніри зберігаються), проте уже дискретно-системної моделі змагань. Відбувається поступова уніфікація правил організації та проведення [1].

Починаючи від 1968 року, формується системна група моделей:

1. *Турова (1968–1979 рр.).* З 1968 року формуються три ключові гольф-тури, серед яких PGA Tour (1968), European Tour (1972) та Japan Golf Tour (1973), які існують до сьогодні. Кожен із турів об'єднує певну (20–30) кількість турнірів, яка щороку може змінюватися [3].

2. *Grand Slam-модель (1979–2014).* PGA Америки за погодженням з іншими організаціями умовно об'єднала чотири великі турніри в Grand Slam у гольфі й організувала підсумковий турнір для чемпіонів – PGA Grand Slam [1, 2].

3. *Турово-ієрархічна (2015–2019 рр.)*. Систему змагань побудовано на турах і турнірах. Водночас з упровадженням рейтингу спортсменів і змагань (1986) останні отримали згідно з цим власний рівень «вартості», і сформувалася своєрідна ієрархія змагань у календарі подій із гольфу.

Наступна група моделей, яку ми виокремили у процесі роботи з фактичними даними – адаптивно-десистемна. В її межах наявна одна модель змагань – *турово-ієрархічна (2020–2021 рр.)*. Унаслідок впливу пандемії COVID відбувається скасування окремих турнірів, зміни формату проведення змагань тощо [1].

Починаючи від 2022 року, розпочався відносно новий етап розвитку професійного гольфу. Модель змагань для цього етапу є незмінно турово-ієрархічною, оскільки зберігає ключові компоненти (тури, турніри тощо) і їх наповненість, проте у цьому разі ми відносимо її уже до групи ресистемних, оскільки ці складники відновлюються поступово і продовжують удосконалюватися.

Висновок. Підсумовуючи, слід відзначити, що формування системи змагань у професійному гольфі було достатньо тривалим процесом. Сьогодні система змагань у цьому виді спорту продовжує удосконалюватися з урахуванням сучасних тенденцій, можливостей та суспільних запитів щодо спортивного видовища.

Ключові слова: професійний гольф, модель, змагання, історія, розвиток.

Список використаних джерел

1. Хіменес ХР, Бріскін ЮА, Слімаковський ОВ, Балушка ЛМ, Флуд ОВ. Еволюція чемпіонату професійної асоціації гольфу та його розвиток в умовах сучасності. Український журнал медицини, біології та спорту. 2022;5(39): 342–347. <https://doi.org/10.26693/jmbs07.05.342>.
2. Moy RL, Liaw T. Determinants of Professional Golf Tournament Earnings. The American Economist. 1998;42(1):65–70. <https://doi.org/10.1177/056943459804200106>
3. Williamson J. The Professional Golfers Association Tour: A History. Reference Reviews. 2002; 16(2):38–39. <https://doi.org/10.1108/rr.2002.16.2.38.99>